

[O odpuštění (a synodní radě ČCE) II...]

30. IX. [770930-2]

(66) (4) (SSaŽ – Vysočany, 30. 9. 77 dopol.)

Jde o to, že hřích lpí na hříšníkovi jinak než prostřednictvím našeho odsuzování; a my svým odpouštěním můžeme uvolnit a zrušit jen vazby, které jsme my sami vyvolali a způsobili. Jakmile se velkoryse (a velkohubě) pokoušíme dělat dojem generálního pardonu, hrajeme hru, která nám nepřísluší. A jaké to jsou vlastně vazby, jimiž hřích lpí na hříšníkovi a které hříšníka svírají, ať už my mu odpustíme nebo neodpustíme? Především to bývá zpravidla tak, že hříšník či provinilec způsobil něco zlého nejenom nám nebo nikoliv především nám či vůbec ne nám. Máme právo odpouštět nejenom za sebe, ale za jiné? Ivan Karamazov ve velké diskusi s Aljošou (když také vykládá svůj obraz Velkého Inkvizitora) vyhrocuje tragickou příhodu umučeného dítěte v otázku: má matka právo odpustit mučiteli nejenom za sebe, ale také za své umučené dítě, na které byli poštváni psi? Má matka právo říci, že před Bohem je na tom její umučené dítě stejně jako jeho mučitel? Argument, že naše i nejlepší jednání „Bohu nic neprospěje“ (žalm 16,2 – kral. překl., cituje Miloš), je falešný, podvodný. Bohu nemůže nic prospět – leč tak, že to, co uděláme pro své bližní, bude nám započteno jako služba Kristu. A tu ovšem vůbec nejde o to, že by naše jednání mohlo Kristu prospět – jde o to, že naše služba bližnímu má rozhodující, přímo nedozírný význam. To, co tedy synodní rada a fakultní profesori udělali studentům, farářům, laikům, to jim bude započteno jako „služba“ Kristu: to Krista vyloučili z fakulty, když se modlil za Svátku Karáska (a Tydlitátovi tato modlitba je přičtena jako služba Kristu); to se ne pouze farářů zbavených bez udání důvodů souhlasu nezastali, ale nezastali se samotného Krista; když zapřeli své bratry, zapřeli samého Krista; když rezignovali v úsilí o nápravu přehmatů a přestali zápasit o spravedlnost pro členy církve, pro jejich školou povinné děti, pro studenty teologie i studenty nebo kandidáty studia jiných oborů atd., rezignovali na samého Krista a jeho samého opustili, k němu samému se obrátili zády. A když denuncovali Jakuba Trojana, tak ve skutečnosti denuncovali a prodali zase samého Krista. Kdo se hlásí jako kompetentní, aby jim tohle vše odpustil? A aby to odpouštěl po sedmdesáté sedmé a stále znovu, aniž se seabeměně změnilo v jejich postoji?

A to ovšem nám připomíná především to, že každý čin – a tudíž také zlý, špatný, ošklivý čin – má nějaké reálné následky, tj. následky jiné, než že by z provinivšího se člověka činil hříšníka a že by hrozil hříchem nakazit také řadu lidí kolem, dokonce i ty, kteří byli poškozeni a kterým bylo ukřivděno. Tyto následky jsou stejně vážné jako morální mor, který zachvacuje lidi, kteří jsou v dosahu hříchu. A tyto následky nelze odstranit žádným odpouštěním, nýbrž je možné je pouze – a vždy jenom do jisté míry – napravovat. Kdo si jako nějaké morální cvičení ukládá odpouštět svým bližním i svým nepřátelům, zvolil stále ještě nepoměrně snadnější věc. Nedělá-li nic jiného, ztrácí jakékoliv morální oprávnění odpouštět, zejména pak odpouštět za jiné a ve jménu jiných. Tak kupř. synodní rada svou kolaborací nepošpinila jméno jen své vlastní, ale také jméno celé církve (a naše církev neměla nejhorší pověst v české společnosti), ba jméno křesťanské církve a křesťanství vůbec, ano i obraz samého Krista. Co pomůže, když

nakrásně členům synodní rady i odpustíme? Škoda tu zůstane. Co podnikneme, abychom tuto škodu, ba pohromu napravili? Odpustíme třebaš fakultě, že vyloučila řadu studentů anebo že se nepostavila na jejich obranu, když byli vyhlédnuti jako oběť ministerstvem nebo tajemníky apod. Ale co tím uděláme pro ty vyloučené nebo jinak postižené studenty? Máme právo odpouštět a nic neudělat pro nápravu věcí? (A stejně každá možná náprava bude jen částečná; ztracená leta nikomu nenahradíme, svobodu Matulovi a Březinovi nevrátíme – zůstáváme spoluvinní.)

Nu a tím se dostáváme ještě k jedné věci, kterou nemůžeme zamlčet. Když je někdo chudý, můžeme mu „odpustit“ jeho chudobu, ale ta na něm vězí hůř než smůla; když odpustíme bohatému jeho bohatství a necháme ho, aby byl dál bohatý a svým bohatstvím zahanboval a provokoval chudé, nejenže nepřispějeme ničím k nápravě nespravedlnosti a zvrácených poměrů, ale stáváme se spoluvinníky na této zvrácenosti. Odpouštět synodní radě, vyvazovat ji z jejích hříchů, a nechat ji dál páchat to, co jí odpouštíme, a pak jí odpouštět vždy znovu, bez nejmenší známky naděje v nápravu jak synodní rady, tak poměrů, to znamená kolaborovat s kolaborující synodní radou; to znamená být odpověden, podílet **<se>** na hříších a vinách synodní rady. A pak ovšem odpouštěním synodní radě odpouštíme vlastně zároveň sami sobě. Omlouváme-li něčí vinu, musíme se tázat, není-li to také naše vina; odpouštíme-li hřích druhého člověka, musíme si dát pozor, abychom to nedělali ve svém zájmu a ve svůj prospěch, protože třeba neseme stejnou nebo podobnou vinu.